

එදිනෙදා ජීවිතයට විද්‍යාව

ඇ බැබ්ලිම මිනිසා ඇතුළු බොහෝ සතුන් තුළ දැකින්නට ඇති ලක්ෂණයකි. කොකේන් වැනි මත් ද්‍රව්‍යවල සිට පරිගණක ක්‍රීඩාවලටද දුමපානයේ සිට සාප්පු සචාර යුමද ආදී විශාල පරාසයක් තුළ මෙම ඇබ්බැහිවීම සිදුවේ. මෙම ඇබ්බැහිවීමවල පදනම ගණනාවක් ඇත. මානසිකමය හෝ රසායනික මත මේ බොහෝ ඇබ්බැහිවීම් පදනම් වී ඇත. කෙසේ වෙතත් මේ දෙවර්ගය වෙන්කළ නොහැකි පඹවැලක් මෙන් එකට පැටලී ඇත.

නීතියෙන් බාධාවක් නොමැති ද්‍රව්‍ය භාවිතයට ඇබ්බැහි වූවෝ විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටිති. කැලේන් වැනි උත්තේජ ජනක රසායන ඇතුළත් තේ, කෝපි, කොකෝවා යන වර්ගත්, නිකොටින් අඩංගු දුමකොළ, දුම්වැටිත්, මදසාර සහ ඇතුම් රසායන දියර වර්ගත් මෙහි උදහරණ ලෙස දීමට පුළුවන.

අතින් ඇබ්බැහිවීම ද්‍රව්‍ය අතර ස්වභාවිකව සිරුර තුළ ජනිතවන රසායනික ඇත. ස්නායු සංඥ හුවමාරුවට උදව්වන සෙරොටොනික්, ඩෝපමින්, එන්-ඩෝපින් සහ එන්කෙෆලින් මෙහිදී සදහන් කළ හැක. සිරුරේ මධ්‍යම ස්නායු පද්ධතියත්, ඊට සම්බන්ධ පරිවාර ස්නායු සමගන් සංඥ හුවමාරු කර ගැනීමට මෙම රසායන උදව් වේ.

ලිපියේ පසුව සදහන් කර ඇති අන්දමට, මිනිසාගේ ඇබ්බැහිවීම මෙම රසායන ද්‍රව්‍යයින් මත රඳා ඇත.

ඇතුමහු නීතිය මගින් අනුමත කළ ඖෂධවලට ඇබ්බැහි වෙති. තුනහොත් ලෝලත්වයක් දක්වති. මේ ඖෂධ අතර වේදනා නාශක හිදිපෙති, සීන සන්සුන් කරන හෝ සමනය කරන ඖෂධ වෙයි. අබි, ගංජා වැනි ඖෂධවල එක්තරා මාත්‍රා ගණනක් පමණක් නීතිය මගින් අනුමත කෙරේ.

මෝරීන් යනු අබි තුළ සක්‍රීය උත්තේජ ජනකයකි. එය රසායනිකව වෙනස් කිරීමෙන් හෙරොයින් හෙවත් සුප්‍රසිද්ධ මත්කුඩු ලැබේ. වෛද්‍යමය අවශ්‍යතා අනුව හෙරොයින් එක්තරා ප්‍රමාණයක් පාවිච්චියට ඉඩදී ඇත. පෙනී-

මත් ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහි ය වළකන මගක්

ආචාර්ය උපාලී ඇම්. සේනානායක

සිත්, ඇමපෙටමින් ද මේ ඖෂධ අතර වෙයි. වෛද්‍යවරයකුගේ නිර්දේශ මත මේවා එක්තරා ප්‍රමාණයක් පාවිච්චි කළ හැක.

නීති විරෝධී මත්ද්‍රව්‍ය සහ ඖෂධ අතර කැනබිස් හෝ මර්-ජුවානා (ගංගාවලින් නිෂ්පාදිත මැලියම්මය ද්‍රව්‍ය) මත්කුඩු, එල්. එස්. ඩී. නම් මත්පෙති සදහන් කළහැක. මේවා ප්‍රවාහනය හෝ පරිහරණය නීති විරෝධීය.

ඒ ඒ වකවානුව අනුව "විවෘත

වෛද්‍යපොළේ" ඇති මත්ද්‍රව්‍ය වර්ග වෙනස් වේ.

ඇබ්බැහි වූවෝ මේ එකිනෙක ලබාගන්නා අන්දම ගැන දැනුමක් ඇත. එලෙසම නව මාදිලියේ මත්ද්‍රව්‍ය වරින් වර වෛද්‍ය පොළට එයි. ඒවා ගැන දැනුවත් කරන අයද සිටිති.

මම මෙම ලිපියෙන් වඩාත් අවධානය යොමු කරන්නේ යමෙක් මත්ද්‍රව්‍ය ලෝලියෙක් වන්නේ ඇයිද යන්නත්, ඒ පසුපස ඇති රසායන ක්‍රියාදාමය කෙරෙහිත්ය. බොහෝ සමීක්-

ඡණවලින් පෙනී ගොස් ඇත්තේ මෙම මත්ද්‍රව්‍ය ගැන අන්හද බැලීමකි.

ඒවාට ඇබ්බැහිවීම පසුපස වැදගත් කාඩක ඇතිබවය. ප්‍රධාන සාධකය ඉංග්‍රීසියෙන් Boredom යනුවෙන් හදුන්වනු ලබයි. වෙනසට පත්වීම, කරදරකාරී ස්වභාවය, අසහනකාරීත්වය, කාන්සිය, හුදකලාව ආදී වශයෙන් මෙහිදී එයට තේරුම් දිය හැක. යථාර්ථයෙන් මිදීමට යම් යම් අත්හද බැලීම් කිරීමට මෙම මත්ලෝලියන් පෙළඹුන බව බොහෝවිට පවසනු ලබයි.

නවත් හේතු අතර, අත්‍යයන්ගේ බලපෑම, ආධිපත්‍යයට විරුද්ධව විප්ලව කිරීම, සහ සාමාන්‍ය කුතුහලය දැක්විය හැකිය.

බොහෝ සමීක්ෂණවලින් පෙනීයන්නේ මත් ලෝලීත්වයට, ඇබ්බැහිවීමට පෙළඹෙන්නේ වැඩිපුර දුර්වල පොරොන්වයක් ඇති අය බවය. ඇතුම් විට ජාතවල බලපෑමක්ද මිට එකතුවිය හැක. ඒ අතරම වටාපිටාවේ තුන්තම් පරිසරයේ බලපෑම ද මිට හේතු වේ.

මත්ද්‍රව්‍ය ගැන අත්හද බලන්නේ, වැඩි දෙනෙක් එයට ඇබ්බැහි නොවෙති. සුළු ප්‍රතිශතයක් පමණක් මේවා යළි යළිත් ගනිමින් ඒවාට ඇබ්බැහි වෙති. මත්ලෝලීත්වයට පෙළඹෙන්නේ ශාරීරික ස්වස්ථාමය අවශ්‍යතාවක් මත කෙටි යම් ස්නායු සංඥ හුවමාරු කරන රසායනවල ප්‍රාතකාවක් පිරිමසා ගනීමට බව ද වෛද්‍යවරු පෙන්වා දෙති. බොහෝ මත්ලෝලීන් පවසනු ලබන්නේ පළමුවෙන් මත්ද්‍රව්‍ය ගැනීමෙන් ලද ආශ්වාදය යළි යළිත් ඒවා ගැනීමට පොළඹවනු ලබන බවයි. මත්ද්‍රව්‍ය ගන්නා මාත්‍රාව සහ ඉන් ලබන වින්දනය ඒ ඒ පුද්ගලයාට වෙනස් වේ. ඒ ඒ මත්ද්‍රව්‍යය අනුවද මාත්‍රාව වෙනස් වේ. මිනුම මත්ද්‍රව්‍යයකට ඇබ්බැහිවන්නේ තුන්තම් මත් ලෝලීත්වයක් දක්වීමට පෙළඹෙන්නේ ස්නායු සංඥ හුවමාරු කරන එක් රසායනයක් පාදක කරගෙනය.

මෙය ධෝමින් (Dopamin) තමන් හැඳින්වේ. මොළයේ ස්නායු සෛල අතර සංඥා හුවමාරුවට මෙය උදව්වන අතර එය වේදනා තාශකයක් ලෙසද ක්‍රියා කරයි. ධෝමින් ජනිත වීම නිසා යම් තෘප්තියක්, සතුටක් තුන්තම වින්දනයක් ලැබෙයි. දුම්කොළවල ඇති නිකොටින්, හේ, කෝපිවල ඇති කැෆේන් හෝ ගංජා වැනි ද්‍රව්‍යයක් ගැනීමෙන් මොළය තුළ ජනිත වන ධෝමින් ප්‍රමාණය ඉහළ යයි. එය ඉහළයත්ම ඉන් යම් ආශ්වාදයක් තෘප්තියක්, සුබදයක හැඟීමක් ඇති කරයි. මන් ලෝලීන්වයට මුළු මෙම හැඟීමයි. එය යළි යළිත් ලබාගැනීමට මේ ද්‍රව්‍ය තව තවත් ගර්භන කිරීමට පෙළඹේ. පර්යේෂණවලින් පෙනීයන්නේ සියලු මන්ද්‍රව්‍ය ගර්භන වනු වීම මෙම ධෝමින් ජනිත වන ප්‍රමාණය ඉහළ යන බවයි. තුන්තම එය ජනිතවන ක්‍රියාවලිය උත්තේජනය කරනු ලබන බවයි. යම් රසවත් ආහාරයක් හෝ පානයක් ගැනීමෙන් යම් වින්දනයක් ලබන්නේ මෙම ධෝමින් ජනිතවීම නිසාය. කුස පිරුණු වහාම මෙම රසායන සෛල තුළට උරාගනු ලබන අතර, වින්දනයත් එතෙකින් තිම වේ.

මනස සන්සුන් කිරීමට ගන්නා මැලියම්, ලිබරියම් සහ බාර්බිටුවේට් ඖෂධ වෙනත් ස්නායු සංඥා හුවමාරු ද්‍රව්‍ය මත ක්‍රියාකර ධෝමින් ජනිතවීම පාලනය කරනු ලබයි. එය ජනිත වීම අඩුකිරීමෙන් යම් සහනයක් ලැබෙයි. නිකොටින්, කැෆේන් සහ කොකේන් වැනි උත්තේජක රසායන ස්නායු සංඥා ජනිත කිරීම අංශ කීපයකින් ක්‍රියා කරයි. කොකේන් වැනි මන්ද්‍රව්‍ය ධෝමින් යළි උරා ගැනීම වළකා ලයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම රසායන අතිරික්තයක් මොළයේ සෛල තුළ ඇතිවේ. සුබදයක හැඟීමක් දැනෙන්නේ එහෙයිනි. මන්කුඩු හෙවත් හෙරොයින්ද මෙලෙස ක්‍රියා කෙරේ.

LSD වැනි මන්කුඩු ඉලක්ක කර ගන්නේ සෙරටොනින් (Serotonin) නම් ස්නායු සංඥා හුවමාරු රසායනයයි. මධ්‍යම ස්නායු පද්ධතිය හරහා කෙරෙන සංඥා හුවමාරුව අධාල වන හෙයිනි. විස්තර කළ නොහැකි මායා දර්ශන මවාපායි. වේදනාවක්

නොදනෙන නිසා සිය අත් පා තුඩාලකර ගලන ලේ දෙස බලා තෘප්තියක් ලබයි.

අබිං ආශ්‍රිත මන්ද්‍රව්‍ය යන මෝලීන්, හෙරොයින් වේදනා තාශක ලෙස ක්‍රියා කරන්නේ එම ද්‍රව්‍යවල ඇති රසායන ස්නායු පද්ධතියේ Opioid නම් මධ්‍යස්ථාන හා සම්බන්ධ වීමෙනි. වත්මන් නිර්වින්දන සොයා ගැනීමට පෙර මදසාරයේ දියකරන ලද අබිං නිර්වින්දන ලෙස යොදා ගත්හ. දරු ප්‍රසූතිය ආසන්න ගැබ්ණී මවුන්ට සහ ගර්භ කොටසක් කපා ඉවත්

භාවිතය නිසා මනසත්, ගර්භයත් දෙකම විනාශකර ගන්නෝද මොවුහු වෙති. බොහෝ මන්ද්‍රව්‍ය පිරිසිදුවෙන් වෙළෙඳ පොළෙන් ලබා ගත නොහැක. විවිධ ද්‍රව්‍ය මිශ්‍රකර බාලකරන මන්ද්‍රව්‍ය ඇතැම්විට රෝග ඇතිකරන්නේ ඒවායේ ඇති අපවිත්‍ර ද්‍රව්‍ය නිසයි. සිරිත්පියකින් එන්නත් කරන මන්ද්‍රව්‍ය තවත් රෝග පතුරුවයි. එකම සිරිත්පිය කීප දෙනෙක් පාවිච්චි කිරීම නිසා ඒකීය, හෙපටයිටිස් වැනි රෝග පැතිරෙයි. අපරිත්භාකාරී රිය පැදවීම නිසා සිදුවන බොහෝ

මෙම ප්‍රතිකර්මය කෙරේ. මානසික විදුහැයෝද මීට සහභාගී වෙති. මේ අතරම සමාජ විදුහැයෝද එක් කාර්ය භාරයක් ඉටුකරති. මන්තිසාද යන් වෙද විකිත්සක ක්‍රම මගින් මන්ලෝලියා මුදවා ගනු ලැබුවත්, පරිසරය යළිත් එය භාවිතයට ඔහුට පොළඹවා ගනු හැකිවීමට ඉඩ ඇති නිසයි.

හෙරොයින්, මෝලීන් වැනි අබිං ආශ්‍රිත මන්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහියට තවමත් සාර්ථක ප්‍රතිකර්මය වන්නේ ඒවා වෙනුවට ආදේශක ද්‍රව්‍ය යොදා ගැනීමයි. උදහරණයක් ලෙස හෙරොයින් වෙනුවට මෙනඩෝන්, ඇමපටමින් වැනි ඖෂධ විශාල ලෙස ආදේශ කෙරේ. ඉන්පසුව මෙම ඖෂධ මාත්‍රාව ක්‍රමයෙන් අඩු කෙරේ. හෙරොයින් හෝ මෝලීන්වලින් ලැබෙන වින්දනය පැය තුනකින් නැවතුනද, මෙනඩෝන් වැනි ඖෂධ පැය 24 කටත් වඩා වින්දනයක් ලබා දෙයි. නිතියෙන් අනුමත මෙවැනි ඖෂධ ගණනාවක් යොදා කරන විකිත්සක ප්‍රතිකර්ම ඉතා සාර්ථක ප්‍රතිඵල දී ඇත. එක මන්ද්‍රව්‍යයකින් මුදවා ගැනීමට වෙනත් මන්ද්‍රව්‍යයක් ආදේශ කිරීමට විරුද්ධ කණ්ඩායමක් ද ඇත. උදහරණයක් ලෙස හෙරොයින් වෙනුවට ක්ලෝනිඩීන් යොදා කෙරුන පර්යේෂණවලින් වෙනත් අතුරු ආබාධ ඇතිවන බව හෙළිවීම මීට හේතුවයි. නිති විරෝධී මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වන්නේ එම ද්‍රව්‍යවල රසායන මොළය තුළ ජනිත කරන ධෝමින් නිසා බව මම කලින් සඳහන් කළෙමි.

මෙම අතිරික්ත ධෝමින් අඩුකළ හැකි හෝ ඉවත් කරන ක්‍රම ගැන පර්යේෂණ කිරීමට දැන් පර්යේෂණයෝ පෙළඹී සිටිති. නිව්යෝර්ක් හි බෑක්හෙව්න් ජාතික පර්යේෂණාගාරයේ මෙම අංශයේ පර්යේෂණ සිදු කරමින් පවතී.

මෙම පර්යේෂණවලින් සොයාගත් නව රසායනයක් වූ ගැමා විනයිල් සංයෝගය හෙවත් විහාබ්ට්‍රන් හෝ සැබ්‍රිල් යන්න සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබාදී ඇත.

මෙම රසායන ධෝමින් නිපදවීම අඩුකිරීම හෝ වෙනත් ද්‍රව්‍ය සමඟ බැඳීමට යොමුකිරීම නිසා අතිරික්ත ධෝමින් ඇති නොවේ. එවිට වින්දනය අඩුවීම නිසා මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීම වළකී.

මිනෑම මන් ලෝලියකුට මන් ද්‍රව්‍ය ලැබීම නවතා පැමිණීමට හෝ, ධලවත් කම්පනයකට භාජනය වෙයි. මෙය මාරාන්තික නොවුනද, ඇතැම්විට මරණය පැමිණෙන අවස්ථාද ඇත. මෙහිලා අද වඩාත් ප්‍රායෝගිකව යොදා ගන්නේ ආදේශ යොදා ගැනීමයි.

කරන රෝගීන්ට වේදනා තාශකයක් ලෙස උදව්වූයේ මෙම මිශ්‍රණයයි. ස්වාභාවිකව මිනිස් සිරුර තුළද එන්ඩොර්ෆින් (Endorphin) නම් වේදනා තාශකයක් ඇති වේ. දරුණු වේදනාවක් විදදරා ගැනීමට මෙය උදව් වේ. බාහිර වේදනාවෙන් මිදීමට අබිං ආශ්‍රිත මන්ද්‍රව්‍ය උදව්වන නිසා එම සුවය යළි යළිත් ලබා ගැනීමට එය ගන්නේ ඊට ලෝලී වෙති.

සීමාවක් තුළ අබිං මිශ්‍ර සංයෝග ඖෂධ ලෙස නිර්දේශ කිරීමට වෛද්‍යවරුන්ට නිතියෙන් අවසර ඇත.

වියටනාම යුද්ධයේදී අමෙරිකානු සොල්දාදුවෝ විශාල පිරිසක් මෙම මන්ද්‍රව්‍ය පාවිච්චි කළහ. එහෙත් යුද්ධයෙන් පසු ආපසු පැමිණී බොහෝ සොල්දාදුවෝ අපහසුතාවකින් තොරව එම පුරුද්ද අත්හළහ. වටපිට පරිසරයන් ඇබ්බැහිවීමට බලපාන බව මින් පෙනීයයි.

සමීක්ෂණ අනුව පෙනීයන්නේ සමාජයක විවිධ තරාතිරමවල පුද්ගලයන් මන්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහිවීමට හැකි බවයි. පහළ තරාතිරමවල සංඛ්‍යාව වැඩිවන අතර, මෙම පුරුද්ද පවත්වාගත යෑමට අරමුදල් සෙවීමට අපරාධ කරන අවස්ථා ද වැඩි වේ. අභ්‍යන්තරයකට මෙන් මන්ද්‍රව්‍ය

අතතුරු මන්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහිය නිසා ඇතිවේ. මන්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහිය එක වර්ගයකට පමණක් කොට වර්ග කීපයකට පැතිරිය හැක. එලෙසම ඒ ඒ තුනුන්තා අනුව ගන්නා වර්ග සහ මාත්‍රාව වෙනස් වේ. මේ එක එක මට්ටම ජාතමය වෙනස්කම් නිසා පදනම් වී ඇති බවද පෙනේ. පරිසරය සහ තමන් ඇසුරු කරන්නන්ද මෙම ඇබ්බැහිවීමට හේතුවෙයි. බොහෝ මන්ලෝලීන් පවසන්නේ පළමු මාත්‍රාව ගැනීම බාහිර පෙළඹීමක් නිසා සිදුකළ බවයි. මේ නිසා ඇබ්බැහියෙන්, මන් ලෝලීන්වයෙන් මුදාගැනීමට යොදා ගන්නා ප්‍රතිකර්ම, විකිත්සක ක්‍රම, ස්වාභාවික සහ පාරිසරික යන විදු මත පදනම් විය යුතුය.

මිනෑම මන් ලෝලියකුට මන් ද්‍රව්‍ය ලැබීම නවතා දැමුව හොත්, බලවත් කම්පනයකට භාජනය වෙයි. මෙය මාරාන්තික නොවුනද, ඇතැම්විට මරණය පැමිණෙන අවස්ථාද ඇත. මෙහිලා අද වඩාත් ප්‍රායෝගිකව යොදා ගන්නේ ආදේශ යොදා ගැනීමයි. උදහරණයක් ලෙස දුම්කොළවල මන්ද්‍රව්‍ය නිකොටින් වෙයි. දුම් ඉර්මෙන් හෝ මුබයෙන් හැපීමෙන් එය ගර්භන වෙයි. මෙම නිකොටින් අඩංගු ලොසින්පර් ගැනීම, ආලේප හම මත ගම මේ පුරුද්දෙන් ඉවත් කිරීමට උදව් වී ඇත. වෛද්‍ය නිරීක්ෂණය මත, විශේෂ පුහුණු විකිත්සකයින් විසින්